

سالک چیست؟

سالک یک بیماری انگلی است که از طریق نیش پشه خاکی به انسان منتقل می شود. دو نوع سالک جلدی (پوستی) وجود دارد: نوع شهری که مخزن آن انسان بیمار است نوع روستایی که مخزن آن موش های صحرایی هستند. بر اساس آمار موجود، آلوده ترین استانها: اصفهان، هرمزگان، کرمان، فارس و گلستان می باشند.

علائم بیماری چیست؟

سالک اغلب به شکل بیکازخم دیده می شود. شایعترین محل بروز زخم سالک، نواحی در دسترس برای پشه خاکی است. چند هفته تا چند ماه پس از نیش پشه (حداقل ۱ تا ۴ هفته) ضایعه ای به شکل یک برآمدگی کوچک، سفت و قرمز در محل گزش پشه ظاهر می گردد. این برآمدگی اغلب بدون درد و خارش است ولی به تدریج بزرگتر شده و سطح آن برجسته می گردد و نهایتا به شکل یک زخم در می آید. حاشیه زخم برجسته، سفت و ملتهب است. قطر آن می تواند به ۳ تا ۶ سانتی متر برسد.

بهبود ضایعه به قطر معمول ۲ تا ۶ ماه به طول می انجامد و نهایتا به شکل یک جوشگاه بر جای می ماند.

در صورت مشاهده هر جوشی که به مدت دو هفته خوب

نشود به همراه سابقه سکونت در مناطق آلوده، می بایست به پزشک مراجعه نمایید.

بیماری چگونه منتقل می شود؟

ناقل بیماری، پشه ریزی است به نام پشه خاکی که اندازه آن ۲ تا ۳ میلی متر می باشد. پشه خاکی ماده، خونخوار است و از بدن انسان و بعضی از حیوانات تغذیه می کند. عامل بیماری انگلی به نام الیشمن است در نوع روستایی پشه خاکی به دنبال خونخواری از موش های صحرایی آلوده و در نوع شهری پس از خونخواری از اطراف ضایعه در افراد مبتلا، آلوده می شوند که پس از گزش مجدد انسان سالم، انگل را به آنها منتقل می کند. پشه خاکی ها معمولا از غروب آفتاب و در طول شب خونخواری می کنند و روزها را در جاهای تاریک مرطوب، شکاف های عمیق دیوارها، اماکن متروکه و مخروبه اصطبل ها، اطراف توده های زباله، کودهای حیوانی، لانه جوندگان و پشت اشیاء ثابت منزل استراحت نموده و سپس در ساعات اولیه شب مجددا شروع به فعالیت، خونخواری و تغذیه می نماید.

شروع فعالیت پشه خاکی

از ساعات اولیه شب تا ابتدای صبح است.

مخزن بیماری

- جوندگان وحشی نظیر موش صحرایی
- سگ آلوده
- انسان مبتلا

راه های پیشگیری از بیماری

۱. رعایت حفاظت فردی در برابر گزش پشه خاکی
۲. مبارزه با جوندگان (موش صحرایی)
۳. اتلاف سگ های ولگرد
۴. بهسازی محیط زندگی و ترمیم شکاف ها و حفره های موجود در دیوارها، مناطق مسکونی و محل نگهداری دام و طیور
۵. جمع آوری و دفع مستمر و صحیح بهداشتی زباله و فضولات حیوانی در راستای جلوگیری از انباشه شدن آن ها

به خاطر داشته باشید:

- امکان ابتلاء به بیماری سالک در تمام سنین وجود دارد.
- جای زخم سالک پس از بهبودی نیز می تواند تا پایان عمر باقی بماند.
- حتی با یک بار گزش پشه خاکی آلوده هم امکان ابتلاء به بیماری سالک وجود دارد.

هوالشافی

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی،
درمانی کرمانشاه
مرکز آموزشی، درمانی امام خمینی(ره)

عنوان:

سالک و راه‌های پیشگیری از آن

تهیه کننده:

سهیلا علی اسلام

مسئول آموزش به بیمار

سایت بیمارستان:

www.imamkhomeini.kums.ac.ir

منبع:

برونر و سودارث

کد: ۱۳۹۷۲۱-۲۰۲۰

- استفاده از مواد دافع حشرات در هنگام کار با استراحت شبانه: شب‌ها در صورت نیاز به ماندن در فضای باز، بویژه در مناطق آلوده به سالک، می‌توانید از پمادها و قلم‌های دافع حشرات بر روی قسمت‌های باز بدن مانند پاها، دست‌ها و صورت استفاده کنید. (این موارد را می‌توانید از داروخانه تهیه نمایید).
- رعایت بهداشت محیط در منزل، محل کار و اطراف آنها: از ریختن و ماندن زباله و باقیمانده مواد غذایی، نگه داشتن فضولات حیوانی و نخاله‌های ساختمانی و فاضلاب در اطراف محل سکونت و کار خود اجتناب نمایید تا مانع تجمع و تکثیر پشه‌های خاکی و جلوگیری از گزش و ابتلاء خود و اطرافیان شوید.

توجه: بهترین راه پیشگیری از بیماری سالک

دوری از گزش پشه‌های خاکی است.

برای کسب اطلاعات بیشتر در مورد بیماری، به

نزدیکترین واحد بهداشتی محل خود مراجعه

فرمایید.

محافظت در برابر گزش پشه‌های خاکی

- بهترین راه پیشگیری از ابتلاء به بیماری سالک مواظبت از گزیده شدن توسط پشه‌های خاکی از طرق زیر می‌باشد:
- نصب توری روی درب‌ها و پنجره‌ها: به خاطر داشته باشید با توجه به اندازه کوچک پشه‌های خاکی، لازم است از توری با منافذ ریز استفاده نمایید.
- استراحت در پشه‌بندها: بهداشتی: از غروب آفتاب تا طلوع آفتاب برای خوابیدن از پشه‌بند بهداشتی استفاده نمایید.
- استفاده از حشره‌کش: توصیه می‌شود اگر داخل پشه‌بند نمی‌خوابید. قبل از خواب در فضاهای بسته از جمله منزل و محل کار از حشره‌کش‌های موجود استفاده نمایید.
- پوشیدن لباس مناسب هنگام حضور در فضای باز: توصیه می‌شود شب‌ها و در فضای باز از لباس‌های آستین بلند، شلوار بلند و جوراب ساق بلند استفاده گردد.

